

Regeringens proposition

1990/91:134

om återbetalning av tillfälligt sparande m.m.

Prop.
1990/91:134

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 7 mars 1991.

På regeringens vägnar

Odd Engström

Erik Åsbrink

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att återbetalningen av sparandet enligt lagen (1989:474) om tillfälligt sparande skall tidigareläggas. Återbetalningen av 1989 års sparande skall ske senast den 31 maj 1991 i stället för senast den 30 april 1992 och återbetalningen av 1990 års sparande senast den 28 februari 1992 i stället för senast den 30 april 1993. Samtidigt öppnas en möjlighet att sätta in de återbetalda sparbeloppen i allemanssparandet.

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1989:474) om tillfälligt sparande

Härigenom föreskrivs att 4, 5 och 7 §§ lagen (1989:474) om tillfälligt sparande skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*4 §¹

Sparbelopp som har erlagts av den skattskyldige skall återbetalas senast den 30 april tredje året efter inkomståret. Sparbelopp som avser inkomståret 1989 skall dock återbetalas senast den 30 juni 1990, om beloppet understiger 300 kronor.

Sparbelopp som har erlagts av den skattskyldige skall, såvitt det avser inkomståret 1989, återbetalas senast den 31 maj 1991 och i övrigt senast den 28 februari 1992.

Om rätten till sparbelopp övergår genom arv, testamente eller bodelning med anledning av makes död eller om det annars finns synnerliga skäl får beloppet återbetalas tidigare än som anges i första stycket.

5 §

På sparbelopp som återbetalas skall lämnas en årlig ränta som skall betalas ut vid återbetalningen av sparbeloppet.

Räntan beräknas på den del av sparbelopp avseende inkomståret 1989 som inte överstiger 1 000 kronor och på den del av sparbelopp avseende inkomståret 1990 som inte överstiger 3 000 kronor efter en räntesats om sju procent. På övrig del beräknas räntan efter en räntesats om tre och en halv procent.

På sparbelopp som avser inkomståret 1989 beräknas räntan från utgången av 1989 till och med utgången av den månad då beloppet betalas ut. Erläggs sparbeloppet efter den 18 januari 1990 beräknas räntan dock från utgången av den månad då beloppet erlades.

På sparbelopp som avser inkomståret 1990 beräknas räntan från utgången av 1991 till och med utgången av den månad då beloppet betalas ut. Erläggs sparbeloppet efter den 18 april 1992 beräknas räntan dock från utgången av den månad då beloppet erlades.

På sparbelopp som avser inkomståret 1990 beräknas räntan från utgången av 1991 till och med utgången av den månad då beloppet betalas ut. Erläggs sparbeloppet efter den 31 december 1991 utgår ingen ränta.

Ränta lämnas i helt krontal, varvid öretal bortfaller. Räntan utgör inte skattepliktig inkomst.

7 §

I fråga om bestämmande, uppbörd och indrivning av sparbelopp gäller bestämmelserna i uppbördslagen (1953:272) i tillämpliga delar.

I fråga om bestämmande, uppbörd och indrivning av sparbelopp gäller bestämmelserna i uppbördslagen (1953:272) i tillämpliga delar.

¹Senaste lydelse 1989:1033.

Bestämmelserna om kvarskatteavgift skall dock inte tillämpas i fråga om sparbelopp som hänför sig till inkomståret 1990 och som avser fysiska personer eller dödsbon. Obetalda sparbelopp som hänför sig till inkomståret 1990 och som har påförts med stöd av bestämmelserna om debitering av slutlig skatt behöver inte betalas in.

På sparbelopp avseende inkomståret 1990 som har erlagts enligt 2 § skall lämnas ränta motsvarande ö-skatteänta enligt bestämmelserna i 69 § 1 mom. uppbördslagen. Räntan skall betalas ut vid återbetalningen av sparbeloppet.

På sparbelopp avseende inkomståret 1990 som har erlagts senast den 30 april 1991 skall lämnas ränta motsvarande ö-skatteänta enligt bestämmelserna i 69 § 1 mom. uppbördslagen. Räntan skall betalas ut vid återbetalningen av sparbeloppet. Utbetalning skall ske även om räntan understiger 50 kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1991. Äldre bestämmelser i 4 § gäller dock fortfarande i fråga om sparbelopp som avser inkomståret 1989 och som understiger 300 kronor.

2 Förslag till Lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande

Prop. 1990/91:134

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1983:890) om allemanssparande¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §²

Varje sparare får sätta in högst 1 200 kronor i månaden i allemanssparandet.

Under perioderna den 1 maj – den 31 juli 1991 och den 1 februari – den 30 april 1992 får en sparare, utöver insättningar enligt första stycket, sätta in sammanlagt högst 5 000 kronor per period i allemanssparandet.

Spararens insättningar, i förekommande fall minskade med uttag, får sammanlagt inte överstiga 150 000 kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1991.

¹Lagen omtryckt 1986:522.

²Senaste lydelse 1990:1315.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 7 mars 1991

Närvarande: statsrådet Engström, ordförande, och statsråden Hjelm-Walén, S. Andersson, Göransson, Gradin, Dahl, Johansson, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist, Freivalds, Wallström, Lööw, Persson, Molin, Sahlin, Åsbrink

Föredragande: statsrådet Åsbrink

Proposition om återbetalning av tillfälligt sparande m.m.

1 Inledning

När det tillfälliga sparandet infördes, försommaren 1989, beslöts att de belopp som skulle sparas under tiden september – december 1989 och under hela 1990 skulle återbetalas senast den 30 april tredje året efter inkomståret, dvs. senast den 30 april 1992 resp. den 30 april 1993, 4 § lagen (1989:474) om tillfälligt sparande. Dessa bestämmelser kompletterades i december 1989 (prop. 1989/90:50, SkU10, rskr. 96, SFS 1989:1033) med en regel om att sparbelopp som avsåg inkomståret 1989 skulle återbetalas senast den 30 juni 1990 om sparbeloppet understeg 300 kr.

2 Återbetalning av sparbelopp

Mitt förslag: Återbetalningen av det tillfälliga sparandet skall tidigareläggas. Sparbelopp som hänför sig till inkomståret 1989 skall återbetalas senast under maj månad 1991 och 1990 års sparande skall återbetalas senast under februari månad 1992.

Skälen för mitt förslag: Det tillfälliga sparandet infördes i ett läge när hushållssparandet var alltför lågt och den svenska ekonomin var överhettad. Redan när beslutet om det obligatoriska sparandet togs förutsattes att återbetalningen skulle anpassas till konjunkturläget. Den skattereform som till största delen trädde i kraft den 1 januari 1991 har inneburit att villkoren för sparande har förbättrats. Prognoserna visar också en tydlig ökning av hushållssparandet mellan 1989 och 1991. Enligt min bedömning är det därför nu lämpligt att tidigarelägga återbetalningen av sparandet.

Beträffande den närmare tidpunkten för när återbetalningen skall ske vill jag anföra följande. Av stabiliseringspolitiska skäl bör å ena sidan inte hela beloppet betalas tillbaka vid ett och samma tillfälle. Å andra sidan bör åter-

betalningstillfällena inte vara alltför många. En sådan ordning skulle vara för kostsam att administrera. Jag anser att återbetalningen bör ske vid två tillfällen. Av administrativa skäl bör uppdelningen ske på det sättet att 1989 års sparande, som uppgår till ca 2,6 miljarder kr. jämte ränta, betalas tillbaka vid det första tillfället och 1990 års sparande, som kan beräknas uppgå till mellan 8 och 9 miljarder kr., vid det andra.

Återbetalningen av 1989 års sparande bör ske så snart som möjligt. Jag har inhämtat från riksskatteverket att skatteförvaltningen kan klara av att återbetala 1989 års sparande redan under maj månad 1991. Jag föreslår att så sker.

Återbetalning av 1990 års sparande kan av praktiska skäl inte ske förrän tidigast under december 1991. Först då har skattemyndigheterna tillgång till samtliga uppgifter om 1990 års sparande. Jag anser dock att det är lämpligt att återbetalningen av 1990 års sparande sker något senare, nämligen i februari 1992.

Nuvarande bestämmelser innebär att obetalda sparbelopp avseende inkomståret 1990 skall påföras vid debiteringen av slutlig skatt i december 1991 på samma sätt som görs i fråga om kvarstående skatt. Sådan skatt som hänförs sig till inkomståret 1990 skall betalas senast den 18 april 1992. Med hänsyn till den tidigareläggning av återbetalningen av 1990 års sparande som jag nyss föreslagit måste bestämmelserna justeras. Jag anser att förfarandet samtidigt bör förenklas. Det bör fortfarande framgå av slutskattesedeln hur stort det inbetalda sparbeloppet är. Motsvarande belopp skall betalas tillbaka. Det är inte meningsfullt att efter december 1991 kräva in obetalda sparbelopp som skall betalas tillbaka redan under februari 1992. Jag föreslår därför att sparbelopp som kvarstår obetalda när den slutliga skatten debiteras inte skall krävas in. Jag anser dessutom att reglerna om kvarskatteavgift av administrativa skäl bör slopas när det gäller fysiska personer och dödsbon. För andra juridiska personer än dödsbon bör däremot reglerna om kvarskatteavgift på obetalda sparbelopp behållas.

3 Insättning i allemanssparandet

Mitt förslag: Extrainsättning i allemanssparandet skall tillåtas under perioderna maj – juli 1991 och februari – april 1992 med sammanlagt 5 000 kr. per period.

Skälen för mitt förslag: De sänkta marginalskatterna och det medvetande som vuxit fram hos allmänheten under den senaste tiden om nödvändigheten av en återhållsam löneutveckling bör medföra ett ökat sparintresse. För att förmå hushållen att frivilligt behålla så stor del som möjligt av de frisläppta medlen som sparande anser jag det ändå nödvändigt att stimulera sparandet. Detta görs lämpligast genom att villkoren för allemanssparandet tillfälligt förbättras. Jag föreslår således att möjligheter öppnas för två extra in-

sättningar i samband med utbetalningstillfällena för det tillfälliga sparandet, Prop. 1990/91:134
maj – juli 1991 och februari – april 1992.

I detta sammanhang vill jag påminna om några ytterligare sparstimulerande åtgärder som är under beredning. I promemorian (Ds 1991:7) Nya placeringsregler för allemansfonder har således föreslagits att allemansfonderna skall få vidgade placeringsmöjligheter. Bl.a. föreslås att allemansfonderna, fr.o.m. januari 1992, skall få placera i räntebärande tillgångar och i utländska instrument, i enlighet med vad som gäller för värdepappersfonder. Promemorian är för närvarande på remiss. Om förslaget genomförs kommer allemansfondernas attraktivitet att öka ytterligare.

Vid sidan av allemansfonderna finns det många andra sparalternativ, både gamla och helt nya sparformer som är tillgängliga för hushållen. I budgetpropositionen har regeringen föreslagit att riksdagen fortsättningsvis inte skall behöva besluta om beloppsgränserna i vinstsparandet. Om riksdagen antar förslaget får regeringen, enligt lotterilagen (1982:1011), ge tillstånd till höjda insättningsgränser, vilket skulle ge möjlighet att på ett enklare sätt anpassa insättningsbestämmelserna.

Jag vill slutligen också hänvisa till den nya sparform som riksgäldskontoret nu kan erbjuda, riksgäldskontot, som är en säker och lättillgänglig sparform. Minimibeloppet på riksgäldskontot är 5 000 kr. Riksgäldskontot är en i raden av många snarlika sparformer som i första hand riktar sig mot hushållen. Bostadsfinansieringsinstitut och banker erbjuder sparformer av liknande karaktär. Sammantaget bedömer jag att det finns goda förutsättningar att hushållen kommer att kvarhålla de utbetalda beloppen som sparande.

4 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu anfört har inom finansdepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i lagen (1989:474) om tillfälligt sparande,
2. lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande.

Förslagen gäller ämnen som tillhör lagrådets granskningsområde. De är dock av sådan beskaffenhet att lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Lagrådets yttrande över förslagen har därför inte inhämtats.

5 Författningskommentarer

5.1 Lagen om ändring i lagen (1989:474) om tillfälligt sparande

4§

I första stycket anges när återbetalningen av det tillfälliga sparandet skall ske. Nuvarande bestämmelse om återbetalning av viss del av 1989 års sparande behövs inte längre, eftersom tidpunkten den 30 juni 1990 passerats. Att bestämmelsen fortfarande gäller om det skulle upptäckas att någon per-

son som varit berättigad till återbetalning inte fått sådan framgång av övergångsbestämmelserna till den föreslagna lagändringen. Prop. 1990/91:134

5 §

Ändringen i fjärde stycket är en följdändring till att återbetalningen tidigare lagts. Av administrativa skäl bör ränta inte utgå på sparbelopp som betalas in under 1992.

7 §

I första stycket har gjorts ett tillägg. Detta innebär att sparbelopp som kvarstår obetalt när den slutliga skatten debiteras inte skall betalas in.

De nya bestämmelserna innebär dessutom att en fysisk person eller ett dödsbo som inte betalat in så mycket preliminär skatt att den också täcker det föreskrivna sparbeloppet för inkomståret 1990 inte kommer att debiteras en kvarskatteavgift på mellanskillnaden. I fråga om andra juridiska personer än dödsbon skall kvarskatteavgift däremot betalas på obetalda sparbelopp.

I andra stycket har ett förtydligande gjorts. Dessutom har den nuvarande begränsningsregeln, som följer av 69 § 1 mom. uppbördslagen, i fråga om räntebelopp understigande 50 kr. slopats.

5.2 Lagen om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande

4 §

I ett nytt andra stycke har tagits in regler som gör det möjligt att under perioderna maj – juli 1991 och februari – april 1992 sätta in högst 5 000 kr. extra per period i allemanssparandet.

6 Hemställen

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta förslagen till

1. lag om ändring i lagen (1989:474) om tillfälligt sparande,
2. lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande.

7 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

Innehåll

Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Författningsförslag	2
1 Lag om ändring i lagen (1989:474) om tillfälligt sparande	2
2 Lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande	4
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 7 mars 1991 ..	5
1 Inledning	5
2 Återbetalning av sparbelopp	5
3 Insättning i allemanssparandet	6
4 Upprättade lagförslag	7
5 Författningskommentarer	7
5.1 Lagen om ändring i lagen (1989:474) om tillfälligt sparande	7
5.2 Lagen om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande	8
6 Hemställan	8
7 Beslut	8

